

Terugkoppeling vragen en antwoorden

Inwonersavonden Eeuwselse Loop (21, 22 en 28 oktober 2025)

In het kader van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel (GGA), vonden drie bijeenkomsten plaats over de toekomst van het gebied rondom de Eeuwselse Loop. Deze avonden zijn onderdeel van een reeks bijeenkomsten met als doel: samenwerken aan een toekomstbestendig inrichtingsplan. Dat plan moet invulling geven aan zowel agrarische belangen als maatschappelijke doelen zoals natuurontwikkeling, waterbeheer en leefbaarheid. Aanwezigen werd gevraagd om mee te praten over de toekomst van het gebied.

In dit document zijn vragen en opmerkingen gebundeld, die tijdens de drie inwonersavonden voorbij zijn gekomen. Er is zo veel als mogelijk een inhoudelijke reactie gegeven. Als hier nog vragen over zijn kunt u contact opnemen met Maikel Pollaert via mpollaert@brabant.nl.

De vragen, opmerkingen en ideeën zijn veelal in vraagvorm opgeschreven. Ze zijn opgedeeld in verschillende thema's.

Inhoudsopgave

Algemeen	2
Thema: proces en verloop	3
Thema: water	6
Thema: landbouw en (agrarisch) grondgebruik	17
Thema: overgangsgebieden en gewasbeschermingsmiddelen	22
Thema: recreatie	24

Algemeen

1. Kunnen de slides van de presentatie nagestuurd worden via de e-mail?

Ja, voor wie wil is de presentatie op te vragen bij Maikel Pollaert via mpollaert@brabant.nl.

2. Groeit het natuurgebied nog? Wat is het verschil tussen NNB en N2000?

In 2009 is de Groote Peel benoemd als Natura2000-gebied, dit is Europees beleid. In 2011 is de Ecologische Hoofdstructuur aangewezen, dat is nu Natuur Netwerk Brabant (NNB). De NNB verbindt bestaande Natura2000-gebieden met elkaar. De percelen waar een NNB-status op ligt, zijn dus al zo vanaf 2011. Voor zowel Natura2000 als NNB geldt dat deze niet in omvang gaan veranderen.

3. Is het hoogveen slechts 200m2 groot?

Voor het daadwerkelijke 'actieve hoogveen' klopt dit in zekere zin, al zijn er meerdere locaties waar dezelfde vegetaties voorkomen. Deze zijn echter te klein om 'officieel' mee te tellen. Desalniettemin blijft de actuele oppervlakte hoogveen beperkt.

Maar ook de overige delen van de Peel zijn belangrijk voor de natuuropgaven, en ook daarvoor moeten er maatregelen getroffen worden. Uiteindelijk doen we het voor een natuurgebied van 4.000 hectare, met daarin een relatief klein oppervlak aan actieve hoogveen.

4. Waar liggen de hoogveenkernen in de Peel?

Op kaarten gemaakt t.b.v. het huidige Natura2000-beheerplan (d.d. 2017) zijn de zogenaamde hoogveenkerngebieden zichtbaar ([pagina 196 en 197 in het huidige Natura2000-beheerplan](#)).

Thema: proces en verloop

1. Hoe ziet het proces naar besluitvorming eruit?

Deze bijeenkomsten zijn de eerste stap, verdeeld over meerdere avonden. Alle zorgen, suggesties en vragen van die avonden zijn gebundeld. Waar kan, zijn deze in dit document voorzien van een reactie. Daarnaast gaan we de ideeën die ingebracht zijn toetsen. Hier kunnen we de volgende avonden mee verder. Het doel is om na deze avonden tot één inrichtingsvoorstel te komen. Deze kan dan het formele besluitvormingstraject in conform de omgevingswet.

2. Hoe worden ideeën naast elkaar afgewogen? Wanneer mogen de andere partijen uit de gebiedsgerichte aanpak iets vinden van de inrichtingsvoorstellen? En wat als we steeds een 'nee' krijgen op plannen die we op deze bijeenkomsten bedenken?

Het proces van de bijeenkomsten loopt tegelijkertijd met het traject met de partners. De ideeën die worden opgehaald tijdens de bijeenkomsten worden getoetst bij de juiste partners, zoals waterschap, gemeente en provincie.

Er zijn nu drie series bijeenkomsten gepland. We hopen dat we tijdens die sessies een heel eind komen, maar als er meer sessies nodig zijn dan worden die georganiseerd. Na iedere sessie worden ideeën getoetst. Het kan dus zijn dat we op één lijn zitten over een bepaald idee, maar dat dit in praktijk niet blijkt te kunnen. Door tussentijds te toetsen, kunnen we iedere sessie een stap verder met elkaar in gesprek.

3. Waarom zit stichting Leefbaar Peelland niet in het bestuurlijk overleg van de GGA Vitale Peel?

Het bestuurlijk overleg is opgericht voordat Leefbaar Peelland is opgericht. Er is wel intensief contact met Leefbaar Peelland. In het bestuurlijk overleg zitten de gedeputeerde van Limburg en Brabant, waterschappen - Limburg en Aa en Maas, Staatsbosbeheer, gemeente Asten en gemeente Deurne, ZLTO, BMF en NOVEX.

4. Hoe past Staatsbosbeheer in dit verhaal?

Zij zijn in basis beheerder van de Natura2000-gebieden en zijn een van de partners in de gebiedsgerichte aanpak. Belangrijk is dat zij een uitvoerende organisatie zijn die natuur beheert. Staatsbosbeheer maakt dus geen beleid. Ze zijn wel als partner betrokken, wat betekent dat zij in het bestuurlijk en het ambtelijk overleg vertegenwoordigd zijn. Een

toelichting op de aanpak van Staatsbosbeheer zou wellicht in een aparte sessie kunnen worden gegeven.

5. Wat als we gezamenlijk een plan hebben opgesteld en het plan wordt niet positief ontvangen door de beslissende partijen?

Dan moeten we een gesprek voeren over waarom niet, met argumenten. Hoe sterker de argumenten zijn die wij meegeven, hoe groter de kans dat het budget de goede kant op gestuurd wordt. Als wij het juiste plan presenteren, kunnen we Provincie en/of Rijk overtuigen.

6. Wie heeft de denkrichtingen in de presentatie bedacht? / Waarom wordt er over ons gesproken en niet met ons gesproken?

De denkrichtingen zijn door ons bedacht. Dit zijn nog geen plannen. De bedoeling is om tijdens deze bijeenkomsten samen een plan te maken. Zie de denkrichtingen als voorzet om het gesprek op gang te brengen.

7. Het voelt alsof landbouw aan het kortste eind trekt nu?

We houden ons aan doelen van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel. Toekomstperspectief is daar ook een doel van. Het belang van ondernemers moet daarom ook zeker meegenomen worden in de besluiten.

8. De overheid moet ook niet te veel in één keer willen. Kleine stappen. Maak bijvoorbeeld in 3 jaar tijd een plan, experimenteer, evalueer en stel bij.

We werken gezamenlijk aan meerdere opgaves, waarvan sommigen een (wettelijke) deadline hebben. Echter moeten de te nemen stappen passen bij de beschikbare tijd, geld en de middelen.

9. Wie vertegenwoordigt tijdens de participatiebijeenkomsten het natuurbelang?

De provincie heeft de wettelijke taak om de Natura2000-gebieden te beschermen.

10. Wanneer worden er weer vergunningen afgegeven? Noord-Brabant heeft geen beleid, Limburg heeft dit wel.

- [Nieuwsbericht: 'Brabant openhouden' met nieuwe stikstofaanpak veehouderijen](#)
- [Statenmededeling Bijstelling aanpak ammoniakemissie-eisen veehouderijen](#)

11. Hoe verhoudt dit proces zich tot de huidige stand van zaken rondom vergunningen?

Belangrijkste doel van dit traject is samen tot een inrichtingsplan komen. Hier hangt natuurlijk van alles achter. We willen transparant zijn en jullie meenemen in het hele traject, ook wat daarop volgt. Doel is laten zien wat we vanuit het gebied kunnen bereiken om in Brabant vergunningen te kunnen verlenen.

Thema: water

- 1. 'Ons water' is al weg sinds de maatregelen van het Life+ project. Binnen een maand is het tientallen centimeters gezakt. De rekening hiervan ligt bij de agrariër.**

Voor 2016 stroomde ook al water weg uit de Groote Peel, via de toenmalige Eeuwselse Loop. Er zijn hogere waterpeilen ingesteld na de aanleg en het vernieuwen van stuwen en kaden, het dempen van interne sloten en het verleggen van de Eeuwselse Loop. Na 2016 wordt water langer vastgehouden in Natura 2000-gebied, maar het grondwater zakt in (droge) zomers nog diep weg.

- 2. Hoeveel invloed heeft beregening op het waterpeil? Het is onwaarschijnlijk dat de beregeningsbehoefte afneemt. Beregening uit grondwater heeft amper effect op de Peel. In 2024 werd water onttrokken voor beregening, terwijl er nog steeds water uit de Peel stroomde?**

De conclusie dat beregening geen effect heeft op het waterpeil, omdat er nog steeds water uit de Peel stroomt klopt niet. Bij beregening (vanuit grondwater) wordt grondwater onttrokken, waardoor de grondwaterstand daalt. Het effect op de grondwaterstand in de Peel is afhankelijk van o.a. de hoeveelheden, duur, diepten en locaties van onttrekkingen.

- 3. Wie controleert de waterkwaliteit?**

Het Waterschap controleert de waterkwaliteit.

- 4. Wie controleert het water dat binnenkomt met de wateraanvoer? Wateraanvoer is op zich een goed idee, mits dat de waterkwaliteit in orde is. Deze vraag werd gesteld betreffende PFAS en de legalisatie van de lozing in Nederweert.**

Er wordt structureel door Rijkswaterstaat in Nederweert PFAS gemeten en door het Waterschap bij sluis 13. Op het moment wordt er een aanvullend PFAS-onderzoek uitgevoerd naar het effect van het inlaten van water in het gebied. De resultaten van dat onderzoek worden in februari verwacht. Het is niet mogelijk om real-time PFAS-waarden te controleren bij het inlaten, de analysetijd van PFAS-monsters is ongeveer 3 weken.

5. Kan dat sturend watersysteem uit Denkrichting 2 (presentatie) worden gebruikt aan de Kokmeeuwenweg?

Er loopt momenteel een verkenning naar de wateraanvoer langs de Kokmeeuwenweg. Als deze positief is, kan de wateraanvoer een plek krijgen in de planuitwerking van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel.

6. Waarom werken we niet vanuit de Limburgse kant? Grondwater stroomt toch vanuit Limburg naar ons toe?

Er moet vanuit beide kanten, zowel aan de Limburgse kant als aan de Brabantse kant, aan gewerkt worden. Wij doen dat in Eeuwselse Loop vanuit de Brabantse zijde en Limburg doet dat aan hun zijde. Daar is ook onderling contact over.

7. Is het niet al nat genoeg in de Peel?

Er zijn veel maatregelen uitgevoerd om water binnen te houden. In de winter is het nat genoeg in de Groote Peel. De maatregelen werken dus goed, misschien zelfs te goed. Het probleem zit in de zomer, dan zakt het water tot een halve meter en trekt het grondwater te diep weg. Dit is niet goed voor het hoogveen. Voor hoogveen is het belangrijk dat deze schommeling minder groot wordt. Het doel is om het peil beter in balans te houden. In de zomer moet het dus omhoog.

8. Waar liggen de hoogveenkernen in het Peelgebied?

Op kaarten gemaakt voor het huidige Natura2000-beheerplan (2017) zijn de zogenaamde hoogveenkerengebieden of Zone 1-locaties zichtbaar (pagina 196 en 197 in het huidige Natura2000 beheerplan).

9. Kijken we niet vanaf de verkeerde kant? Er zijn al maatregelen genomen. In Meijel ligt de Peel al een stuk hoger dan in het Astense gebied.

We moeten zowel aan de hoge kant als aan de lage kant maatregelen nemen. Aan de hoge kant moet er water in, terwijl we gelijktijdig aan de lage kant water tegenhouden om tegendruk te creëren.

10. Waarom slaan jullie damwanden?

Damwanden kunnen de ondiepe grondwaterstroming tegenhouden of vertragen. Voorwaarde is de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen, met voldoende dikte (> 0,5 meter).

11. Wat is de invloed van beregening en de onttrekking drinkwater in Nederweert op de Peel?

Bij beregening (vanuit grondwater) wordt grondwater onttrokken, waardoor de grondwaterstand daalt. Het effect op de grondwaterstand in de Peel is afhankelijk van o.a. de hoeveelheden, duur, diepten en locaties van onttrekkingen. De onttrekking van drinkwater in Nederweert is niet onderzocht door Waterschap Aa en Maas.

12. Schijnbaar is de waterkwaliteit van de putten in Nederweert niet meer goed genoeg om drinkwater van te maken. Kan dit water gebruikt worden om te beregenen? Oftewel: beregening uit diepe putten om effecten op de Peel te beperken.

Drinkwater wordt diep uit de grond gehaald, op 350 meter diepte. Dit water zit onder een dikke kleilaag en is schoon, omdat mensen er nog niets mee hebben gedaan. Water dat dichterbij de oppervlakte zit, is minder schoon. Dit water wordt gebruikt om te beregenen.

Een grondwateronttrekking heeft een verlagend effect op de grondwaterstand, indien deze negatief is voor de Peel dan is dit niet wenselijk.

13. Is een gescheiden watersysteem voor de Aa (natuurlijke loop en afvoer) mogelijk?

Momenteel wordt onderzocht of het aanleggen van een dubbel watersysteem hydrologisch een haalbare optie is voor het inrichten van de KRW opgave (en natuurlijk peilbeheer) op de laagste delen in het gebied en het behoud van de huidige Aa voor wateraanvoer en -afvoer (landbouwkundig peilbeheer). Naast beschikbare ruimte voor een KRW waterloop door de laagte wordt ook in beeld gebracht welke hydrologische effecten hierbij mogelijk optreden en of deze positief uitpakken voor de GGA-doelen.

14. De Peel is lek aan de oostzijde doordat daar kwelschermen geplaatst zijn. Kunnen de leemlagen weer gesloten worden, zodat het lek gedicht wordt?

Het plaatsen van kwelschermen leidt niet tot een lek. De kwelschermen zijn in deeltrajecten aangelegd en waar zandprofiel aanwezig is, is geen scherm gemaakt. De kans is groot dat het grondwater uit de Peel wegstroomt via de locaties met zandprofiel naar drainerende waterloop of sloten.

15. Is uitstromend water uit de Peel terug te pompen naar het hogere deel voor hergebruik in de natuur?

Dit is technisch gezien haalbaar, maar er zitten wel hoge kosten aan. Dit is wel een idee om verder te verkennen. Als het water de Peel uit stroomt, is de Peel vol en heeft het weinig zin om het water er terug in te pompen. Opvangen in waterbekkens in Natuurnetwerk Nederland, langs Natura 2000 kan een mogelijke maatregel worden.

16. Mogen we blijven draineren om percelen begaanbaar te houden?

Er mag op dit moment geen nieuwe drainage worden aangelegd in het beschermde attentiegebied. Dit zal in de toekomst niet veranderen. Hierop zijn twee belangrijke uitzonderingen:

- Bestaande drainage mag vervangen worden, mits deze peilgestuurd wordt aangelegd, om water beter vast te houden.
- Mitigatie kan dienen om vernatting (bijvoorbeeld door inrichting een natuurgebied of beekstelsysteem) te mitigeren, zodat een agrarisch perceel agrarisch te gebruiken blijft.

17. Is het mogelijk dat de agrariër zelf het watersysteem kan bedienen om op percelen te kunnen sturen?

Een agrariër mag LOP-stuwen en dergelijke in B- en C-watgangen zelf bedienen. In sommige gevallen maken de overheid en een perceeleigenaar afspraken over het beheer van watgangen of drainage. In dat geval zijn deze afspraken leidend. Mits nieuwe LOP-stuwten op een effectieve plek staan, wil het waterschap altijd meedenken over ontwerp, financiering en plaatsing.

18. Peilgestuurde drainage zou helpen voor landbouw en natuur, maar is op dit moment niet vergoedbaar. Kan medewerking aan dit soort initiatieven gekoppeld worden aan een vrijstelling van een beregeningsverbod?

Peilgestuurde drainage is niet altijd voordelig voor landbouw en natuur. Het is alleen positief als wateraanvoer gegarandeerd is en in grote delen van Brabant (hoge zandgronden) is dat niet. Ook uit proeven bij de Peel blijkt dat. Drie boerderijen deden mee met wateraanvoer uit de Maas. Dat ging prima, maar zodra er meer boeren meedoen, is de hoeveelheid water niet meer voldoende voor allemaal volgens het waterschap. Daarom is peilgestuurde drainage, net als reguliere drainage, niet toegestaan.

In het addendum (aanpassing regels in attentiezone) is dat ook zo opgenomen: er kan alleen een uitzondering gemaakt worden, als aangetoond kan worden dat er geen drainerende werking op de omgeving is. Dat kan bijvoorbeeld als de drainage ondiep wordt aangelegd, en/of als er water wordt opgevangen, wat gebruikt wordt om door de drainagebuizen te laten lopen (sub-irrigatie). Het aantonen is niet makkelijk, maar dit is opgenomen op verzoek van de waterschappen.

Het is op dit moment vergunbaar om traditionele drainage om te bouwen naar peilgestuurde drainage. Het is echter niet toegestaan om nieuwe drainage aan te leggen (ook niet als deze peilgestuurd is), omdat daarmee waarschijnlijk meer water wordt afgevoerd dan voordat het perceel gedraineerd was en er dus verdroging optreedt.

19. Kan er niet meer water opgeslagen worden binnen de huidige natuur?

Enige vergroting van de watervoorraad in de Groote Peel wordt onderzocht. Daarbij is van belang dat drainerende waterlopen, bemalingen et cetera dan ook worden vernat. Zonder ingrepen in de schil, zal de interne voorraad relatief snel wegstromen als grondwater, naar buiten Natura 2000-gebied.

20. Kunnen spuitzones kleiner?

De breedte van bufferstroken langs verschillende typen waterlopen zijn voor heel Nederland hetzelfde.

21. Is beregenen uit oppervlaktewater toegestaan wanneer de wateraanvoer gerealiseerd wordt? Ook in droge tijden, wanneer het beregeningsverbod uit oppervlaktewater wordt ingezet?

Als de waterlopen droog dreigen te vallen, stelt het waterschap een onttrekkingsverbod uit oppervlaktewater in. Indien wateraanvoer gerealiseerd wordt, kan besloten worden om een uitzondering te maken op het onttrekkingsverbod voor het wateraanvoergebied.

22. In sommige percelen zit veel verloop, waardoor beregening noodzakelijk is. Oppervlaktewater en grondwater bereiken niet alle gewassen. Behoort uitvlakken van percelen tot de mogelijkheid?

Dit behoort zeker tot de mogelijkheden. Er moet per perceel worden bekeken of deze maatregel gewenst en effectief is.

23. De watergang langs de N279 staat vaak droog. Kan daar geen water geborgen worden?

Er staan op sommige plekken stuwen in de watergang langs de N279. Op sommige plekken staan er geen stuwen, omdat het agrarisch maaiveld zeer laag is vergeleken met het wegdek. Op sommige plekken staan geen stuwen, omdat de sloot vrij ondiep is en de weg een bepaalde drooglegging nodig heeft.

24. Gaan beregeningsputten vervallen na dit planproces?

Er wordt gewerkt aan nieuw beregeningsbeleid voor Brabant. Dit gaat ook gevolgen hebben voor de mogelijkheden om te beregenen in beschermd gebied, zoals het hydrologisch attentiegebied rond de Peel. Omdat het beleid nog niet rond is, is de inhoud nog niet bekend. Het is waarschijnlijk dat agrariërs een maximale hoeveelheid water per jaar krijgen om te beregenen.

25. Is de informatie over grondwaterstanden en waterpeilen openbaar toegankelijk en betrouwbaar?

Ja, deze is grotendeels openbaar toegankelijk en redelijk betrouwbaar.

- [BROloket/Basisregistratieondergrond](#)
- [Actuele waterinformatie - Waterschap Aa en Maas](#)

26. Is het mogelijk om ergens in het gebied een watervoorraad aan te leggen? Als buffervorming voor de waterbehoefte in de zomer voor landbouw en/of natuur?

Dit is inderdaad mogelijk, uiteraard kost het ook veel ruimte. Dit is een afweging die samen met het gebied gemaakt moet worden.

27. Bij eventuele hogere peilen moet ook gekeken worden naar het effect daarvan op gebouwen (woningen en stallen). Niet alleen naar het effect op grondgebruik.

Bij peilopzet rondom woningen wordt er altijd een bepaalde drooglegging aangehouden of er worden mitigerende maatregelen genomen.

Bebouwing mag geen schade ondervinden als gevolg van vernatting. Bij gevoelige locaties gaan we in 2026 beginnen met meten van de grondwaterstanden, en bij

voorkeur ook een bouwkundige opname. Als uit modelberekeningen blijkt dat de grondwaterstand onder een woning hoger wordt, worden mitigerende maatregelen genomen. Als er toch schade optreedt, streven we naar een toegankelijke nazorgregeling (zoals ook in Leegveld en in Griendtsveen het geval is). Deze nazorg moet zijn uitgerold voordat werkzaamheden beginnen.

28. Het effect van droge zomers wordt door de aanwezige grondgebruikers wisselend ervaren. Met huidige inrichting kan er op veel plekken goed gewerkt worden. Zijn aanpassingen en dure ingrepen wel nodig?

We begrijpen dat de inrichting van het gebied goed aansluit met de wensen van agrarisch gebruik. Binnen de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel hopen we een plus voor de natuur te behalen, zonder dat dit te veel ten koste gaat van de agrarische gebruiksmogelijkheden. Dit is een puzzel die we samen moeten leggen. Op sommige plekken zal veel mogelijk zijn en op andere plekken minder.

29. Kan het water dat uit de Peel stroomt, Kruisbaan linksaf, het gebied in gestuurd worden?

Dit idee wordt als kansrijk gezien en kan in de komende sessies verder uitgewerkt worden.

30. Kan het overschot aan water de grond in gebracht worden, zoals in Zeeland?

In bepaalde gedeeltes van Nederland kan in de winterperiode zoet water worden opgeslagen in de ondergrond, zodat hier in droge periodes mee berekend kan worden. In deze gebieden wordt brak of zout grondwater vervangen door zoet regenwater. In de Peel is dit niet mogelijk, omdat er enkel zout water aanwezig is. In de winter is het grondwater goed op peil.

31. Kunnen de gemeentelijke riooloverstorten van het oppervlaktewater gehaald worden, om de kwaliteit van het water te verbeteren? (Specifiek werden de overstorten vanuit Meijel benoemd)

Woningen en bedrijven in stedelijk gebied zijn aangesloten op de riolering. Dit is van oudsher gemengde riolering, wat betekent dat hemel- en afvalwater samen in één buis worden afgevoerd naar de rioolwaterzuivering. Bij neerslag wordt het gemengde water gebufferd in het riool om te voorkomen dat alle bacteriën, die het afvalwater zuiveren in de rioolwaterzuivering, wegspoelen. Als ook het riool vol water staat, stort het gemengde rioolwater over op oppervlaktewater om wateroverlast in het stedelijk gebied te voorkomen. Daarom kunnen riooloverstorten niet worden opgeheven.

Om de riooloverstorten te beperken, kan hemelwater afgekoppeld worden of kunnen groene buffers gebouwd worden achter de overstorten. Het afkoppelen van hemelwater wordt door gemeenten al gedaan bij bijvoorbeeld rioolvervanging. Groene buffers kosten veel ruimte. Aan de Eerenbeemd in Meijel is al een groene buffer achter de riooloverstort aangelegd. Behalve de riooloverstorten, loost ook de rioolwaterzuivering Meijel het effluent water op de Eeuwselse Loop. Effluent water is gezuiverd water, maar is niet volledig schoon. Effluent water is een redelijke constante lozing, terwijl riooloverstorten pieklozingen zijn. Voor zo ver bekend, lozen er drie riooloverstorten en de RWZI vanuit Meijel op de Eeuwselse Loop.

32. Is een helofytenfilter in te zetten om de waterkwaliteit te verbeteren? Idee om water op te slaan in lagere gebieden en te gebruiken voor beregening, zoals in een Limburgse helofytenfilter van ongeveer 6 hectare gebeurt.

Deze filters nemen veel plek in om voldoende water te kunnen zuiveren. Ook de verblijftijd van water in het filter is van belang voor goede zuivering. Als agrariërs die ruimte hebben, dan kan dat. Het waterschap doet nu proeven met een houtsnipperfilter in Westerbeek, waar een verzameldrain van een perceel op is aangesloten. Dit neemt minder ruimte in en lijkt goed te werken. Ook komt hier een proef met bezinkbassins, waar drains van een agrarisch perceel op aangesloten worden. Er wordt gezocht naar een goede combinatie van dergelijke oplossingen met de verplichte bufferstroken.

33. Er is weinig vertrouwen dat tegendruk in het gebied werkt, vanwege het grote hoogteverschil en de wet van communicerende vaten.

Er zal altijd grondwater vanuit natuurgebied de Peel naar de omliggende landbouwgebieden stromen, omdat de Peel nu eenmaal hoger ligt dan de landbouwgebieden daar omheen. Door het peilverschil tussen de Peel en de gebieden daaromheen te beperken, en de Peel hydrologisch beter te isoleren (bijvoorbeeld door de aanleg van buffercompartimenten, kwelschermen en het dichten van oude ontwatering) wordt de wegzijging uit de Peel zo veel mogelijk beperkt.

34. Een idee is om de uitstroom van de Peel aan de andere zijde te bouwen, bij het Mussenbaan gebied. Dan kan daar water opgeslagen en hergebruikt worden. Aan de zijde van de Kruisbaan wordt geen mogelijkheid gezien voor dergelijke wateropslag.

Dit is een mogelijke maatregel. Een extra hoger waterpeil vergt wellicht wel een aanleg van (hogere) kaden.

- 35. Gras heeft 50 tot 80 centimeter drooglegging nodig om goed te kunnen maaien. Met peilgestuurde drainage kan dit misschien iets hoger. Een grondwaterstand van 0,40 –mv, betekent dat gewassen niet meer groeien en dan kan er juist alleen nog maar gras groeien.**

Het is goed dat dit signaal gegeven wordt. We willen samen met jullie kijken welke grondwaterstanden waar geschikt zijn.

- 36. Meer open water brengt ook gevaren met zich mee. De waterkwaliteit gaat bijvoorbeeld omlaag door alle ganzen in de Groote Peel.**

Meer open water brengt een aantal risico's met zich mee. Zo kan het inderdaad meer ganzen aantrekken, is er een risico op vogelgriep voor pluimveehouders en kunnen er extra muggen komen.

- 37. Er ontbreekt perspectief op beregening en hoge peilen in de winter.**

Het gebrek aan agrarisch perspectief is bekend en is een aandachtspunt binnen de gebiedsgerichte aanpak. Vanuit de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel, blijven de verschillende overheden druk uitoefenen bij collega's zodat toekomstig beleid werkbaar blijft, integraal wordt aangevlogen en er ook in de toekomst nog een goede boterham verdient kan worden in de Peel. Mogelijk gaat het verdienmodel of de bedrijfsvoering wel ingrijpend veranderen hierdoor.

- 38. Handhaving voor beregening/spuiten in Brabant en Limburg geeft veel onrust.**

De beleidsontwikkeling is nog in beweging en we informeren u, vanuit de GGA, wanneer we meer weten hierover.

- 39. Er is specifiek ingegaan op het verleggen van de Aa. Het is logisch om hem lager te leggen, maar schuin door het gebied is niet handig voor verkaveling. Komt er dan compensatiegrond?**

Bij een mogelijke verlegging van de Aa naar de aanwezige laagte in het landschap, wordt zorgvuldig gekeken naar perceelsgrenzen, verkaveling en huidig watersysteem, in overleg met de perceeleigenaren.

- 40. De invloed van de bruinkoolmijn in Duitsland moet niet onderschat worden.**

Er zijn veel factoren die invloed hebben op de stijghoogtes van het grondwater in de centrale slenk (o.a. het gebied waar de Groote Peel in ligt). Drinkwaterwinning is de grootste factor, maar bruinkoolwinning heeft inderdaad ook invloed.

41. In Limburg is een waterbekken aangelegd. Dit blijkt in de praktijk slecht te werken. Betekent dit dat de modellen gewoon niet goed kunnen voorspellen wat er in de praktijk gaat gebeuren?

Een model is een inschatting van de effecten, maar geeft nooit de werkelijke situatie weer. Als het bijvoorbeeld een natter of droger jaar is dan gemiddeld, kunnen de effecten anders zijn dan van tevoren gedacht.

42. Hoe nat moet het nou eigenlijk precies gaan worden?

Dit is wat we samen met inwoners willen onderzoeken. Samen kijken waar we peilen op kunnen zetten, extra water kunnen aanvoer en meer water kunnen infiltreren. Hierdoor realiseren we een mooie plus aan water voor de Peel en blijft er agrarisch perspectief. Deze werkwijze is 'van A naar C, via B' genoemd. Hierin is A de huidige staat van de natuur, C de optimale staat van de natuur in de Peel en B staat van de natuur na uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel. Met deze werkwijze borgen we een substantiële plus voor het natuurgebied, maar erkennen we dat we de natuurdoelen de komende jaren nog niet overal gaan halen.

43. Kan het landbouwgebied in peilvakken verdeeld worden?

Het landbouwgebied zou in peilvakken verdeeld kunnen worden. Oppervlaktewater zou van het ene peilvak in het andere peilvak kunnen worden ingelaten, of zelfs uit lage peilvakken weer omhoog gepompt worden naar een hoger peilvak. Dan zou je (oppervlakte)water zo lang mogelijk in het landbouwgebied houden en niet rechtstreeks afvoeren. Zo kun je ook water uit de Peel parkeren in lage percelen of inlaten in de bovengenoemde peilvakken, in plaats van rechtstreeks via de Eeuwselse Loop af te voeren.

44. Kan er water de grond in gepompt worden, zoals in Zeeland gebeurt?

Nee, dit kan niet want de grond zit vol. In Zeeland kan het wel, omdat er daar zoet water op zout water wordt gepompt. Hier zou je zoet water op zoet water pompen en dat werkt niet. Tevens is oppervlaktewater meer verontreinigd dan diep grondwater en zou de grondwaterkwaliteit verslechteren door hier water de grond in te pompen. Dit is onwenselijk en past niet in het waterbeleid.

45. Idee: een waterreservoir om zowel voor natuur of landbouw te gebruiken.

Een ondergronds reservoir is niet mogelijk. Een bovengronds reservoir kan, maar kost erg veel ruimte.

46. Goed afkaderen in welke periode er gedraineerd mag worden.

Drainage is vooral van belang in het voorjaar. Dan wordt de drainage meestal laag ingesteld, terwijl de grondwaterstand nog hoog is. Het grondwater wordt afgevoerd en is verloren. Zelfs als de drainage hierna weer omhoog gezet wordt, is het grondwater in droge jaren inmiddels onder het niveau van de drainagebuizen (of het ingestelde niveau) gezakt, waardoor het hoger instellen van drainage geen nuttige maatregel is. Beperkingen op drainage zouden dus vooral in het voorjaar effectief zijn, om meer water vast te houden. Dit is echter ook de periode dat percelen vaak nat zijn en agrariërs het land op moeten.

47. Idee: Peel dichtmaken en tien meter diepe damwanden om water echt vast te houden.

De wegzijging naar dieper grondwater en de beekdalen in de omgeving is niet te verminderen met damwanden van tien meter diep. Daar zijn damwanden van wel 80-100 meter voor nodig en dat is technisch beschouwd onrealistisch.

48. Kijk ook naar mogelijkheden voor het vergroten van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, bijvoorbeeld door middel van groenblauwe dooradering.

Dit is inderdaad één van de opgaven voor de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel. Het doel is uiteindelijk 10 procent groenblauwe dooradering, nu is dit zo'n 6 procent. Er is vanuit de provincie subsidie beschikbaar voor het aanleggen van groenblauwe landschapselementen.

49. In Gelderland wordt gewerkt met zones van 250 meter, kan dat hier ook?

De zone van 250 meter in Gelderland gaat over stikstof. De 2 kilometer zone rondom de Groote Peel gaat over water.

Thema: landbouw en (agrarisch) grondgebruik

- 1. Wat zijn de plannen van de gemeente Asten m.b.t. agrarische bedrijven en het buitengebied? En als er knooperfen komen, is het wel belangrijk dat mensen zich ervan bewust zijn dat ze op het platteland komen wonen en niet gaan klagen over stankoverlast etc.**

Gemeente Asten wil ruimte voor akkerbouwers en melkveehouders. De gemeente ziet een sterke terugloop van agrarische bedrijven. Samen met de mensen die stoppen willen we kijken naar: Hoe kunnen we het buitengebied leefbaar houden?'

Gemeente Asten onderzoekt de mogelijkheid om extra woningen toe te staan op stoplocaties, al dan niet in combinatie met een kleinschalig bedrijf (knooperfen). Dit in de ruil voor de sloop van stallen en de aanleg van landschapselementen. Een randvoorwaarde hiervoor zou zijn dat agrarische bedrijfsactiviteiten niet mogen worden belemmerd. De gemeente hoort graag wat bewoners in het gebied hiervan vinden.

- 2. Recreatie of woningbouw kan de agrarisch ondernemer belemmeren en ook de leefbaarheid.**

Deze zorg kan zeker terecht zijn. Als belangen tegenover elkaar komen te staan of begrip voor elkaar ontbreekt, neemt de leefbaarheid in een gebied zeker af. Je ziet echter dat het aantal agrarische bedrijven afneemt. Nieuwe investeringen doen zich relatief weinig voor, waardoor de activiteiten in het gebied afnemen. Om de leefbaarheid in het gebied te behouden en te versterken, is het goed om samen te bedenken wat we willen behouden en welke nieuwe ontwikkelingen we willen stimuleren. Wat kunnen we doen zodat inwoners 'eerlijke' kennis krijgen over de opgaven waar agrarische bedrijven voor staan, zodat er waardering ontstaat voor de boer en zijn werk?

- 3. Is er ergens een goed voorbeeld van hoe landbouw en natuur goed samengaan, in een vergelijkbaar project zoals nu bij de Vitale Peel?**

In Nederland zijn diverse voorbeelden. Wanneer hier behoefte aan is, kunnen we een sessie organiseren waarin deze voorbeelden nader toegelicht worden door de ondernemers daar.

4. Als hele gebied nat moet worden, kun je dan nog landbouw bedrijven?

Peilopzet in de zomer is nodig voor het Natura2000-gebied. In de winter hoeft het niet natter te worden. Over peilopzet in het agrarisch gebied gaan we daarom graag met jullie in overleg. Door samen te bepalen waar het wel hoger kan en waar ook niet, kan landbouw bedreven blijven worden.

5. Heeft een akkerbouwbedrijf nog wel een toekomst?

In het gebied Eeuwselse Loop gaan we een aantal hydrologische maatregelen nemen, waaronder waterpeilverhoging. Dat kan er toe leiden dat de gronden in de directe omgeving van het natuurgebied niet meer voor akkerbouw geschikt is. We onderzoeken hoe akkerbouw in combinatie met melkveehouderij in het overige gebied ingevuld kan worden. Hierbij houden we ook rekening met het toekomstige beregeningsbeleid en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Dit heeft wel gevolgen voor de huidige vorm van akkerbouw. Je moet dan denken aan een ruimer vruchtwisselingsplan met meer rustgewassen zoals grasland, maar ook op andere teelten zoals bio based.

6. Wat is er in de toekomst nog mogelijk met betrekking tot agrarisch medegebruik van de NNB?

Regulier vee houden/boeren en dus intensief begrazen op gronden in het Natuurnetwerk Brabant is niet toegestaan. Voor bepaalde natuurdoeltypen kan begrazing wel een geschikte beheermaatregel zijn.

7. Agrarisch natuurbeheer kan bijdragen in verdienmodel. Hier ligt wel een zorg voor ongewenste kruiden die niet bestreden mogen worden.

Afhankelijk van het type beheer van de grond kan bekeken worden welke vorm van bestrijding plaats kan vinden. Er vinden op dit moment innovaties plaats met mechanische onkruidbestrijding en spot spraying. De provincie erkent de probleemkruiden zoals Japanse Duizendknoop en St. Jacobs kruiskruid.

8. Er moet balans zijn tussen extensief en intensief gebruik van gronden om werkgelegenheid te behouden. Extensiveren is een oorzaak van leegloop van het platteland.

Dit is een terechte zorg. Daarom moeten we in dit proces op zoek naar de balans tussen extensief gebruik rondom de natuur, waardoor intensief gebruik buiten deze zone mogelijk blijft.

9. Ruige stalmest kan ingezet worden om de opbrengst van een perceel overeind te houden. Mag dit nog op de NNB-gronden?

Zo lang NNB gronden niet zijn ingericht kan dit. Na inrichting is het afhankelijk van het natuurdoel.

10. Voor agrarisch grondgebruik is een bepaalde basis nodig rond toedienen van meststoffen en gewasbescherming. De inzet van slimme technologie kan stimuleren om uit- en afspoeling tot een minimum te beperken.

We kunnen een project opzetten samen met Boerderij van de Toekomst, om te onderzoeken hoe we akkerbouw in het gebied kunnen behouden met minimale milieu belasting. Daarnaast kunnen we een onafhankelijk coach gewasbescherming betrekken bij het opzetten van een gebiedsplan.

11. We zouden grasland moeten opwaarderen in plaats van afwaarderen. Het rendement van gras is een stuk lager dan van akkerbouwpercelen. Als vanuit overheid dit doel zo belangrijk is, moet het verschil in opbrengst niet eenmalig, maar doorlopend vergoed worden.

Vanuit ALG zijn middelen gereserveerd voor de eenmalige herwaardering van grond. Dit in combinatie met ANLb en Eco-regelingen kan voor de melkveehouder een meerwaarde bieden.

12. Er wordt steeds positiever naar agrarisch natuurbeheer gekeken. Dit biedt mogelijkheden, maar het vormt wel een concurrentie voor productiegewassen. Interessant voor stoppers en als rustgewas in een teeltrotatie.

De vergoedingen voor agrarisch natuurbeheer zijn/worden komende jaren fors verhoogd. Het is goed om een doorrekening te maken met deze uitgangspunten, te onderzoeken waar het eventueel schort en waar de mogelijkheden liggen.

13. Is natuurinclusieve landbouw mogelijk?

Ja.

14. Kunnen gronden in langjarige pacht uitgegeven worden, zodat dit perspectief biedt voor de ondernemers?

De regeling 'Grond voor Graasdierhouderij' en Natuurinclusieve Landbouw (NIL) gaan uit van langjarige gronduitgifte, door een verstrekking van zakelijk recht van erfpacht (26 jaar). Dit wordt vastgelegd door een Kwalitatieve Verplichting (KV), waarbij de doelstelling samenhangt met 'behoud van grasland voor langere termijn'.

De regeling 'Grond voor Graasdierhouderij' is uitgebreid, waardoor meer varianten dan alleen behoud van grasland mogelijk zijn. Zo zijn er nu ook mogelijkheden voor kruidenrijk grasland en biologische landbouw. Deze beleidsregel heet vanaf nu 'Beleidsregel grond voor extensivering' en is onderdeel van de Aanpak Landelijk Gebied van de provincie Noord-Brabant. De regeling is nu ook toepasbaar op ongeveer 2.000 hectare landbouwgrond binnen het Natuur Netwerk Brabant (NNB), maar buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De meeste Provinciale landbouwgronden, die aangekocht zijn voor een bepaald doel, wordt echter voor korte duur uitgegeven. Meestal via geliberaliseerde pacht voor één jaar, door middel van openbare inschrijvingsronden. Zo blijft de grond beschikbaar voor het doel waarvoor ze zijn verworven. Er zijn sporadisch uitzonderingen, bijvoorbeeld in maatwerkoplossingen, als het gebruik door de pachter verenigbaar is met het doel waarvoor de Provincie de grond in eigendom heeft.

**15. Verandering van gras naar akkers rondom de Peel zou gestopt moeten worden.
Er verdwijnen te veel koeienboeren door het beleid en juist als je iets met
grondwater wil, is gras belangrijk.**

Dat klopt, dit vinden we bij de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel ook zorgwekkend. We hopen daar in dit gebiedsproces iets aan te kunnen doen en willen met jullie als ondernemers kansen en mogelijkheden bespreken.

**16. Men wil vooral met rust gelaten worden in de randzone, de overheid mag niet
bepalen wat we op onze grond doen.**

We hebben nu eenmaal te maken met wettelijke opgaven in dit gebied. Daarom willen we proactief, samen met de ondernemers in het gebied aan de slag met die opgaven zonder dat het ten kosten gaat van de agrariër.

**17. Koeienboeren kunnen in huidige markt slecht concurreren met akkerbouwers
en hebben hulp nodig. Bijvoorbeeld in de vorm van subsidies of een goede
compensatieregeling.**

Eenmalige herwaardering in combinatie met ANLB kan hiervoor de oplossing zijn.

**18. Boeren die net niet aan de voorwaarden voor de GLB-subsidie voldoen,
worden gestraft en krijgen geen vergoeding.**

Dat is Rijksbeleid, hier hebben wij als gebiedsgerichte aanpak geen invloed op.

19. Kan de gebiedsgrens verkleind worden van 2000 meter naar 500 meter?

Binnen deze zone dan alleen grasland en akkerland en daarbuiten intensieve landbouw laten bestaan.

De gebiedsgrens gaat waarschijnlijk niet aangepast worden. Wel kan er gekeken worden naar het idee om alleen extensief landgebruik rondom het Natura2000-gebied te hebben en in de zone daaromheen intensiever landgebruik.

20. Grondeigenaren zullen netjes gecompenseerd moeten worden of ruilgrond aangeboden moeten krijgen.

Als er vanuit de GGA bepaalde percelen nodig zijn om de doelen te bereiken, zullen we altijd met de grondeigenaar in gesprek gaan om samen tot een oplossing te komen. Het kan dan gaan om compensatie (bijvoorbeeld als door de plannen de grond minder waard wordt, het aankopen van de grond of het ruilen van grond).

21. Suggestie om hogere, drogere gronden in te zetten voor akkerbouw en lagere, nattere gronden voor grasland, mits dit economisch haalbaar en aantrekkelijk is voor de agrariër. De puzzel is ingewikkeld aangezien veehouders gebaat zijn bij grond in de directe omgeving. Ruilverkaveling zou een optie kunnen zijn, mits de ondernemers er beter van worden.

Dit is een prima idee, goed om in de volgende sessies over verder te praten.

22. Ecologisch maaien: we moeten aandacht hebben voor de risico's, zoals verspreiding van invasieve exoten bij maaien van bermen en ecologische verbindingzones.

Dit is een begrijpelijke zorg. Hier kunnen we het in de planuitwerking verder over hebben.

23. Er wordt geen meerwaarde gezien in alternatieve teelten (zoals olifantengras of hennep).

Natte teelten kunnen invulling geven aan de doelen. Het is echter aan elke ondernemer om deze gewassen wel of niet te gaan telen. De wens van de gemeente is om het landschap open te houden en dus geen grootschalige natte teelten in het gebied.

Thema: overgangsgebieden en gewasbeschermingsmiddelen

- 1. Hoe zorgen we ervoor dat we niet ingehaald worden door het aankomende beleid rondom overgangsgebieden? Dadelijk hebben we een plan gemaakt en vervolgens wordt het beleid rondom overgangsgebieden eroverheen gelegd.**

Niet alleen provinciaal, maar ook ander rijks- of Europees beleid kan van invloed zijn op wat er kan in overgangszones. Helaas zal het nog een tijd duren voordat er volledige duidelijkheid is. Wat er nu duidelijk is:

- [Nieuwsbericht over de laatste stand van zaken t.a.v. overgangsgebieden en veelgestelde vragen](#)
- [Statenmededeling Aanpak overgangsgebieden rondom Natura 2000-gebieden](#)

- 2. Kan het beleid rondom overgangsgebieden niet on hold gezet worden, zolang we met dit traject bezig zijn?**

We kunnen hier als GGA nu geen uitspraak over doen. Als we een heel goed plan maken, waarin we in onderdelen van overgangsgebieden méér bijdragen aan doelen dan het generieke beleid vraagt, zijn afwijkingen misschien mogelijk (maatwerk). We bespreken dit aankomende keer met elkaar.

- 3. Kan de grens van het overgangsgebiedenbeleid verkleind worden naar 500 meter?**

Het beleid is nog in ontwikkeling en het is nog onduidelijk hoe groot de overgangsgebieden zijn.

- 4. Kan er een monitoringsplan voor het gebied opgesteld worden, voor nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen? Dit moet onafhankelijk gebeuren.**

Metingen die door provincie en waterschap worden gedaan, worden altijd door professionele, onafhankelijke partijen uitgevoerd. Het is goed om een monitoringsplan in samenspraak met het gebied op te stellen, zodat de onafhankelijkheid voor iedereen duidelijk is.

- 5. Er is zorg over het schoonhouden van de grond van onkruidenzaden, als chemische gewasbescherming wordt beperkt.**

Dit vraagt om een zorgvuldige afweging. Enerzijds willen we voedselproductie overeind houden, maar we hebben ook de zorg voor een goede biodiversiteit en schoon water.

- 6. Agrariërs zijn kritisch op het provinciaal beleid met betrekking tot mestgebruik en gewasbeschermingsmiddelen rondom Natura2000-gebieden. Zij maken zich zorgen over de impact van de door de overheid aangewezen overgangsgebieden op de waarde van hun grond.**

Dit beleid is nog in ontwikkeling dus daar kunnen we nog weinig over zeggen. Zodra hier meer duidelijk over is, kunnen we dit in de volgende sessie verder toelichten.

Thema: recreatie

1. Gemeente Someren moet kansen bieden voor recreatie.

Ideeën over recreatie die passen bij de GGA opgaven, bieden natuurlijk ruimte voor een gesprek bij de gemeente.

2. In het kader van cultuurhistorie: kan er iets met de turffabriek langs de Groote Peel op het gebied van recreatie?

De turffabriek heeft aan de Weerterbaan-Jan Smitslaan gestaan. Het is een goede suggestie om de cultuurhistorie in de omgeving van de Groote Peel beleefbaar te maken.

3. De Jan Smitslaan is op dit moment te druk (of te slecht ingericht) voor fietsers. Kunnen overheden hier iets aan doen?

Dit is grondgebied van de gemeente Someren. We gaan deze vraag bij hen neerleggen.

4. Iemand gaf aan al twaalf jaar te wachten op een fietspad door de Peel.

De gemeente is bezig met de planuitwerking voor het fietspad. Dit gaat in samenspraak met de andere GGA partners. Voor de keuze van het pad wordt er een afweging gemaakt tussen de mooiste route voor de recreant en zo weinig mogelijk verstoring voor de natuur.

5. Kan de Peelweg in ere hersteld worden? Deze weg liep vroeger door het natuurgebied.

Deze weg kan in vorm in ere hersteld worden, maar zal geen openbare weg worden.